

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 50/26

Luksemburgā, 2026. gada 14. aprīlī

Tiesas spriedums lietā C-590/23 | *Pelham* (Jēdziens “stilizācija”)

Tiesa precizē “stilizācijas” izņēmuma tvērumu mūzikas fragmentu izmantošanas (*sampling*) kontekstā

Šī izņēmuma mērķis ir nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp autortiesību aizsardzību un mākslas brīvības aizsardzību

Ilgstošās tiesvedības saistībā ar vācu grupas *Kraftwerk* skaņdarba fragmenta (*sample*) izmantošanu kontekstā Tiesa precizē “stilizācijas” izņēmuma, kas ļauj izmantot ar autortiesībām aizsargātus darba elementus bez tiesību īpašnieku iepriekšējas atļaujas, tvērumu.

Tiesa tostarp konstatē, ka šis izņēmums aptver jaunrades darbus, kuri atgādina vienu vai vairākus jau pastāvošus darbus, vienlaikus uzrādot pamanāmas atšķirības salīdzinājumā ar tiem, un kuros – tostarp arī fragmentu izmantošanas (*sampling*) veidā – tiek izmantoti daži no pastāvošajiem darbiem raksturīgajiem ar autortiesībām aizsargātajiem elementiem, lai ar šiem darbiem īstenotu māksliniecisku vai radošu dialogu, kurš ir atpazīstams kā tāds. Šim dialogam var būt dažādas formas, tostarp minēto darbu atklātas stilistiskās imitācijas, cieņas apliecinājuma šiem darbiem vai humoristiskas vai kritiskas konfrontācijas ar tiem forma.

Vācu mūzikas grupa *Kraftwerk* 1977. gadā publicēja fonogrammu, kurā bija iekļauts skaņdarbs “Metall auf Metall”.

Divi šīs grupas dibinātāji Vācijas tiesās cēla prasību pret diviem skaņdarba “Nur mir” komponistiem, kā arī pret to fonogrammu producentu – *Pelham GmbH*, kurās šis skaņdarbs parādījās 1997. gadā (un atkārtoti – 2004. gadā). Abi dibinātāji ¹ pēdējiem minētajiem pārmet, ka tie tostarp ir pārkāpuši autortiesību, kas viņiem pieder kā fonogrammu ² producentam, blakustiesības, elektroniski nokopējot vienu aptuveni divas sekundes ilgu ritma secības fragmentu (*sample*) no skaņdarba “Metall auf Metall” un iekļaujot šo fragmentu, kas tiek secīgi atkārtots, skaņdarbā “Nur mir”.

Šajā strīdā, kas turpinās vairāk nekā 20 gadus ³, vēl ir jāizlemj jautājums, vai šī paraugu izmantošana kopš 2021. gada 7. jūnija ir likumīga kā izmantošana “stilizācijas” mērķiem. Šajā dienā Vācijā stājās spēkā autortiesību un fonogrammu producentu tiesību izņēmums, saskaņā ar kuru publiskota darba reproducēšana, izplatīšana un izziņošana sabiedrībai ir atļauta karikatūras, parodijas vai stilizācijas mērķiem.

Tā kā šis izņēmums izriet no Savienības tiesībām ⁴, Federālā augstākā tiesa lūdza Tiesu precizēt jēdziena “stilizācija” tvērumu.

Tiesa atbild, ka “stilizācijas” izņēmums ⁵ aptver jaunrades darbus, kuri atgādina vienu vai vairākus jau pastāvošus darbus, vienlaikus uzrādot pamanāmas atšķirības salīdzinājumā ar tiem, un kuros – tostarp arī fragmentu izmantošanas (*sampling*) veidā – tiek izmantoti daži no pastāvošajiem darbiem raksturīgajiem ar autortiesībām aizsargātajiem elementiem, lai ar šiem darbiem īstenotu māksliniecisku vai radošu dialogu, kurš ir atpazīstams kā tāds ⁶. Šis dialogs var izpausties dažādās formās, tostarp minēto darbu atklātas stilistiskās imitācijas, cieņas apliecinājuma šiem darbiem vai humoristiskas vai kritiskas konfrontācijas ar tiem formā.

Lai varētu konstatēt, ka izmantošana veikta stilizācijas “mērķiem”, pietiek ar to, ka stilizācijas raksturu atpazīst persona, kurai ir zināms jau pastāvošs darbs, no kura šie elementi ir aizgūti. Tādējādi nav nepieciešams konstatēt, ka izmantotajam

bija nodoms izmantot darbu šādiem mērķiem.

Tiesa norāda, ka šāda izņēmuma "stilizācija" interpretācija nodrošina taisnīgu līdzsvaru starp mākslas brīvības aizsardzību un autortiesību aizsardzību, kā arī tiesisko drošību.

Federālajai augstākajai tiesai ir jāizlemj tās izskatīšanā esošā lieta, ņemot vērā Tiesas atbildes. Federālā augstākā tiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādīja, ka saskaņā ar iepriekšējā instancē ⁷ izdarītajiem konstatējumiem skaņdarbā "Nur mir", kurš ir piederīgs citam muzikālajam žanram, ir veikta mākslinieciska konfrontācija ar ritma secību, kas pārņemta no skaņdarba "Metall auf Metall", bet tomēr, neraugoties uz palēnināto tempu un ritma nobīdi, tā ir atpazīstama kā alūzija uz oriģinālu.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolējumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Sprieduma [pilnteksts un rezumējums \(ja tāds ir\)](#) tiek publicēti CURIA tīmekļvietnē sprieduma pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona preseī: *Stefaan van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170..

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

¹ Tā kā viens no viņiem ir miris 2020. gadā, kopš tā laika strīdā kā lietas dalībnieks piedalās viņa tiesību pārņēmējs.

² Kurās ir iekļauts skaņdarbs "Metall auf Metall".

³ Atbildot uz agrāku prejudiciālu jautājumu, ko šajā pašā strīdā bija uzdevusi Vācijas Federālā augstākā tiesa, Tiesa jau ir precizējusi, ka *sampling* [paraugu izmantošana] var būt fonogrammas producenta tiesību pārkāpums, ja tā ir veikta bez viņa atļaujas. Tomēr no fonogrammas ņemta skaņas parauga izmantošana grozītā un ar dzirdi neatpazīstamā veidā neveido šo tiesību pārkāpumu, pat ja šāda atļauja nav dota (skat. 2019. gada 29. jūlija spriedumu *Pelham* u.c., [C-476/17](#); skat. arī paziņojumu preseī [Nr. 98/19](#)).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva 2001/29/EK](#) (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā. Šī direktīva piešķir dalībvalstīm iespēju paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus ekskluzīvajām reproducēšanas un izziņošanas sabiedrībai tiesībām, ja runa ir tostarp par izmantošanu karikatūras, parodijas vai stilizācijas mērķiem.

⁵ Paredzēts direktīvas 5. panta 3. punkta k) apakšpunktā. Tiesa šajā kontekstā precizē, ka šim izņēmumam nav visiem pārējiem gadījumiem piemērojamās normas (*Auffangtatbestand*) rakstura tādā nozīmē, ka tas attiektos uz jebkādu ar autortiesībām aizsargātu materiāla radošu izmantošanu.

⁶ Tādējādi jēdziens "stilizācija" neaptver aizsargātu objektu slēptus atdarinājumus vai pat plaģiātus.

⁷ Proti, Federālās zemes Augstākajā tiesā Hamburgā.